

ELFRIDE JELINEK

LJUBAVNICE

PREVELA S NEMAČKOG
JELENA KOSTIĆ TOMOVIĆ

PAIDEIA

BEOGRAD, 2009.

predgovor:

znate li ovu LEPU zemlju sa njenim brdima i dolinama? u daljini je omeđuju lepe planine. ima horizont kakav nema mnogo zemalja. znate li livade, oranice i polja ove zemlje? znate li njene ljubazne kuće i ljubazne ljude u njima?

usred ove lepe zemlje ljudi su sazidali fabriku. njen povijen krov od talasastog lima pravi lep kontrast u odnosu na listopadne i zimzelene šume koje je okružuju. fabrika se povija u pejzaž. iako nema razloga da se povija.

mogla bi da stoji uspravno.

dobro je što stoji ovde, gde je lepo, a ne negde drugde, gde je nelepo.

fabrika izgleda kao da je deo ovog lepog pejzaža.

izgleda kao da je ovde izrasla, ali ne! kada je bolje pogledate videćete: podigli su je dobri ljudi. konačno, ništa ne pada s neba.

a dobri ljudi ulaze u nju i izlaze iz nje. nakon toga, preplavljuju pejzaž, baš kao da je on njihovo vlasništvo.

fabrika i parcela ispod nje pripadaju vlasniku, to je koncern.

uprkos tome, fabrika se raduje kada se u nju ulivaju veseli ljudi, zato što takvi postižu bolje rezultate od neveselih.

žene koje ovde rade ne pripadaju vlasniku fabrike.

žene koje ovde rade u potpunosti pripadaju svojim porodicama.

koncernu pripada samo zgrada. tako su svi zadovoljni.

mnogobrojni prozori svetlucaju i trepću, baš kao i mnogobrojni bicikli i automobili napolju. prozore su oprale žene, a automobile uglavnom muškarci.

svi ljudi koji su došli na ovo mesto su žene.

šiju. šiju midere, grudnjake, a ponekad i korsete i gaćice.

ove žene se često udaju, ili propadaju na neki drugi način. ali dok šiju, šiju. često im pogled odluta napolje, na neku pticu, pčelu ili vlat trave.

prirodu koja ih okružuje one ponekad mogu bolje da razumeju nego muškarci, i da uživaju više u njoj.

mašina uvek pravi šav. nikad joj ne dosadi. ispunjava svoju dužnost, gde god da je stavite.

svaku mašinu opslužuje priučena švalja. ni švalji nije dosadno. i ona ispunjava svoju dužnost.

dok to radi, ona može da sedi. snosi veliku odgovornost, ali nema pregled situacije i ne sagledava perspektive. ali zato najčešće vodi brigu o domaćinstvu.

ponekad bicikli voze svoje vlasnice kućama.

dom. njihovi domovi leže u tom istom lepom pejzažu.

ovde uspeva zadovoljstvo, to se odmah vidi.

kada pejzaž ne može da zadovolji, onda potpuno zadovoljavaju muževi i deca.

ali ova naša priča počinje na jednom sasvim drugom mestu: u velegradu.

tamo se nalazi ogranak fabrike, ili bolje rečeno tamo je centrala fabrike, a ovo mesto na obroncima alpa je ogranak.

i tamo šiju žene, što im i leži.

one ne šiju ono što im leži, nego šivenje kao takvo leži ženama, ono im je u krvi.

tako da moraju još samo da puste tu krv.

reč je o mirnom ženskom poslu.

mnoge žene šiju s pola srca, drugu polovinu zauzima njihova porodica.

pojedine žene šiju od sveg srca. one što tako rade nisu baš najbolje.

na gradskom ostrvu mira počinje i naša priča, koja će se uskoro završiti.

ako neko nekada i doživi sudbinu, to se sigurno ne događa ovde.

ako neko ima sudbinu, onda je to sigurno muškarac. ako nekoga snađe sudbina, onda je to žena.

život ovde, nažalost, protiče mimo čoveka, samo rad ostaje. ponekad neka od žena pokuša da se pridruži životu koji prolazi i da malo proćaska.

život se onda, nažalost, odveze dalje automobilom, prebrzo za bicikl. do viđenja!

početak:

jednog dana brigita je odlučila da hoće još samo da bude žena, samo žena, i to tipa po imenu hajnc.

veruje da će od sada njene slabosti biti vredne ljubavi, dok će njene snage ostati skrivene.

hajnc na brigiti ne vidi, međutim, ničeg vrednog ljubavi, a i njene slabosti smatra samo odvratnim.

brigita se sad neguje zbog hajнца, jer kada je osoba žena, onda je to put bez povratka, onda osoba mora i da se neguje. brigita bi htela da joj se budućnost jednog dana zahvali mladalačkim izgledom. ali brigita možda i nema budućnost. budućnost u potpunosti zavisi od hajнца.

kada je čovek mlad, uvek izgleda mlado, kada je čovek stariji, tada je ionako prekasno. ako čovek tada ne izgleda mlađe, to podrazumeva nemilosrdnu osudu okoline: nije u mladosti preduzeo neophodne kozmetičke korake!

zato je brigita uradila nešto što će u budućnosti biti važno.

kada čovek nema sadašnjosti, mora da se postara za budućnost.

brigita šije grudnjake. kada čovek pravi male šavove, treba da ih napravi mnogo. norma u svakom slučaju propisuje minimum četrdeset. ako čovek pravi komplikovaniji veći šav, ne mora da ih napravi toliko mnogo. to je humano i pravedno.

brigita bi mogla da ima mnoge radnike, ali ona hoće jedino hajнца, koji će postati poslovan čovek.

materijal je najlonska čipka sa podlogom od tanke penaste gume. njena fabrika ima veliki udeo na tržištima koja su u inostranstvu, a ima i mnoge švalje koje dolaze iz inostranstva. mnoge švalje prestaju s radom zbog braka, trudnoće ili smrti.

brigita se nada da će jednom prestati zbog braka i trudnoće. brigita se nada da će je hajnc izvući odavde.

sve bi drugo bilo smrt, čak i da ostane u životu.

za sada b. još nema ništa osim svog prezimena, a u daljem toku priče brigita će dobiti hajncovo prezime, to je važnije od novca i imetka, to može da pribavi i novac i imetak.

pravi život, život koji sme da progovori kada ga pitaju, pravi život je život nakon rada. za brigitu su život i posao kao dan i noć. ovde će, dakle, biti više reči o slobodnom vremenu.